

Wacław Hieronim Sierakowski, starowierny pasterz w XVIII. wieku.

Przez

Maurycego hr. Dzieduszyckiego.

(Obacz Nr. 2 i 3 Dodat. tygodniowego.)

Edyktów dokończenie. Postępowanie w sprawach małżeńskich. Postanowienia względem Żydów i Neofitów. Rozporządzenia dla Urzędu konsystorskiego.

Wstąpienie na biskupstwo przemyskie. Ustęp o panegirykach.

Edykt ósmy znów w Czarnokozienicach i po polsku, a jeszcze 17. stycznia t. r. wydany, obostrza ściśle zachowywanie postów od kościoła postanowionych, a brewem Benedykta XIV. z 30. maja 1741 wszystkim wiernym na nowo przypominanych. — Samemu biskupowi zachowuje się udzielanie dyspens dla chorych lub wiekowych, skoro to okoliczności sumiennymi świadectwy lekarza i plebana lub spowiednika stwierdzone jemu przedłożone zostaną.

Bardzo ciekawym jest nareszcie Edykt dziewiąty z Czarnokozienic 9. czerwca t. r. przeciw Żydom wymierzony, który jest wierszem odbiciem ówczesnych wyobrażeń i prawodawstwa, i gdzie wyrzuciwszy Żydom na oczy ich zatwardziałość i niebezpieczne dla wiernych zabiegi i podstępny, postanawia na mocy istniejących praw kościelnych i świeckich, co w treści następuje.

1. Niewolno im bez pozwolenia biskupiego nowych bożnic i szkół budować ani starych **znacznie** naprawiać, z resztą budynki te w razie otrzymanego pozwolenia nie powinny być wyższe od pospolicznych domów obywatelskich, a tem bardziej od kościołów. Konsens otrzymany musi być od każdego następnego biskupa pod nieważnością zatwierdzony.

2. Zabraniają się im wszelkie pokątne religijne schadзки pod zburzeniem takich kryjówek i karą 300 grzywien.

3. Niemniej wszelkie uroczyste pochody, które czasem nawet z zapalonemi świecami odbywają i ogólnie jakokolwiek publiczne religijne obrzędy, wesela i t. p. pod odpowiednimi pieniężnymi karami, których wszędzie powtarzać nie będziemy.

4. W czasach postnych u katolików muszą się i Żydzi wstrzymywać od tańców, wesel i muzyk przy szynkach.

5. Na mocy konstytucyi Zygmunta I. z 1538 i Zygmunta Augusta ostrzega ich surowo od trzymania w domach swych chrześcijańskiej czeladzi mianowicie mamek, i od używania katolików do ucierania im nosów na sądny dzień i na hamana i do posług w bożnicach.

6. W dni niedzielne i święta uroczyste kościoła katolickiego nie wolno im także żadnych robot ciężkich odprawować i do nich Chrześciana najmować.

7. Odpowiednio do konstytucyi z r. 1670 pod tytułem **Poskromienie** powinni, ilekroć kapłan z Najś. Sakramentem bądź w procesyi bądź do chorego idzie, za usłyszeniem dzwónka do domów swych chować się, drzwi i okna zamykając, toż samo w dzień Wielkopiątkowy.

8. Niewolno im zakładać okopisk blisko miast, miasteczek zwłaszcza kościołów, ani ich naprawiać, nowemi parkanami lub murami obwodzić i katolików do ich dozoru, do kopania grobów i pogrzebów używać.

9. Ponieważ Żydzi zajęli po miastach i miasteczkach wiele domów, dawniej chrześcijańskich, z którychby inaczej kościoły i kapłani pożytek mieli, więc, w moc ustawy Synodu Laterańskiego i konstytucyi Synodalnych Gnieźnieńskich (*tit. 4 de Judaeis*) postanawia się, aby: każdy dziesiątek takich Żydów składał corocznie na Wielkanoc dla miejscowego kościoła farnego kamień łożu i półkamienia wosku, wszyscy zaś arendarze karczem i wyrabiający wódkę i piwo od każdego kotła po jednemu złotemu; aby wszyscy na koniec Żydzi uprawiający pola, ogrody z każdego rodzaju zboża dziesięcinę wytyczną snopową właściwym kościołom oddawali.

10. Z drugiej zaś strony zabrania im **zaciągać na siebie** wszelkie ekonomiczne dzierżawy, dobra, urzędy i takie funkcyje, któreby im jakokolwiek zwierzchność nad chrześcianami dawały.

11. Że Neofici wielkie cierpią zwykle od dawnych swych współwierców krzywdy i prześladowania, więc przytacza Biskup odnośną konstytucyę Klemensa XI. w której, wznawiając dawniejsze o tem ustawy Pawła III. i Grzegorza XIII., zalecił wszelkim władzom i urzędom, aby zapobiegały podobnym krzywdom nowonawróconych i zapewniały im spadki, dziedzictwa i własności. Jeżeliby rodzice lub krewni Neofitów nabyli przez lichwę jakie sumy, a te niemogły być z jakiegobądź powodu zwrócone osobom lichwą ukrzywdzonym, to sumy takie na kościół spadające powinny być dane owym Neofitom. Nikt też niema stawić im przeszkody w nabywaniu dzierżaw, posiadłości, funkcyj i urzędów, słowem w uczestnictwie praw i przywilejów innym mieszkańcom służących. Należy mieć baczość, aby tacy Neofici przynajmniej przez czas dłuższy, powstrzymywali się od obcowania z Żydami, i ile możności zawierali śluby z urodzonymi katolikami a nie z neofitami, i aby w niezem dawnych swych obrzędów ani zwyczajów nie zachowywali. Małoletność nie przeszkadza bynajmniej do opuszczenia judaizmu. Jeżeli taki Neofita coś na własność nabędzie, to niewierni jego rodzice nie mogą mieć w tem udziału, i dziedziczyć po nim, owszem sami jeszcze takim synom i córkom stosowne utrzymanie i część odpowiednią spadku powinni. Dzieci małoletnie nawróconych rodziców należą tem bardziej pod ich władzę, i mają im być od wszelkich panów i zwierzchności wydawane. Nakoniec poleca Sierakowski plebanom nietylko dosłowne ogłoszenie tego edyktu rabinom i całej żydowskiej ludności, ale i przyklepienie onego na drzwiach wszystkich bożnic.

Zbiór tych ustaw zamykają rozporządzenia dla Urzędu konsystorskiego spisane w Czarnokozienicach 14. czerwca t. r., po których następuje ogólne zatwierdzenie wszystkich opatrzone pieczęcią i podpisem Biskupa i Kazimierza Chochmańskiego, doktora filozofii, kanonika kated. kamienieckiego, notaryusza apostolskiego i biskupiego, oraz jeneralnej wizyty sekretarza. We wspomnianem zaś do konsystorza rozporządzeniu, wyrażając nadzieję, iż następcy jego nieomieszkają zapewnić trwałość niniejszym jego postanowieniom, poleca członkom kapituły bezpośrednie czuwanie nad ich wykonaniem, należyte i pilne odbywanie sądów duchownych, przepisując ich czas, porządek i sposób, pod prezydencyą jeneralnego oficyała lub jednego z wyznaczonych od tegoż z kapituły sędziów (*Judices Surogatos*), a w kolei spraw od Instygatora według rejestru podanej.

Kładzie im do serca, aby tylko najgodniejsi i od wysadzonych w tym celu egzaminatorów za zdalnych uznani, do beneficjów przypuszczani byli, aby niezaniebawano przepisanych od Soboru trydenckiego konkursów, i żaden nie posiadał dwa niezgodne z sobą beneficja, aby zapobiegano nadużyciom zakonów w starownictwie dusz, aby nie dawano lekkomyślnie umocowań do spowiadania, aby ściśle roztrząsano uchwały i wnioski kongregacyi dekanalnych, aby dawano baczość na domowe kaplice, na ściśle zachowywanie formalności ślubnych, na przybywających z kąd inąd i włóczących się księży, aby odpierano wdzierania się i nadużycia ruskiego duchowieństwa i czuwano nad uiszczaniem dziesięcin. Utyskuje przytem na to, że ta dyecezya dla braku funduszków niema własnego **Prokuratora spraw duchownych**, którego powołanie w nadziei przyszłego obsadzenia tej posady określa, nareszcie zostawia gorliwości jeneralnego oficyała wprowadzenie w życie ustawy Benedykta XIV. o sprawach małżeńskich i ściśle przestrzeganie postnych przepisów.

Taki-to pomnik zostawił po sobie w Kamieńcu ów Biskup co w półtrzecia roku więcej zdołał dostrzedz, sprostować i zbudować, jak inni czasem w trzech lat dziesiątkach, bo śmiało można powiedzieć: iż on tę tak opuszczoną przedtem dyecezyę całkiem przekształcił, na nowo urządził i na przyszłość utwierdził.

Sława tych czynów poprzedziła go już dawno w Przemyślu, lecz co mówię sława? wszakże nowe to pole, które miało doznać niebawem dobroczynnej jego gorliwości, posiadało już dobrze wprzód nim na niem zawitał niepośledni zadatek apostołskich jego i obywatelskich chęci. Czytam bowiem w pismach z r. 1742, że istniał już wtenczas przy jednym z jezuickich w Jarosławiu kolegiów konwikt dla szlacheckiej młodzieży od niego wielkim kosztem założony, i utrzymywany, może już nawet od czasu jak został proboszczem tamecznej kolegiaty. Ledwie zaś objął ster tej nowej dyecezyi (najpodobniej w dzień swych imienin 28. września 1742), 24) obasypano go zaraz takimi samymi kwiatami, jakich w młodości swej nieszczęśliwie sam Prymasom Szembekowi i Potockiemu, to jest owemi panegirykami, które były wówczas daniną obowiązkową dla każdego co został biskupem, senatorem, starostą i t. p., ze strony podwładnych lub klientów.

Niezaniebali więc złożyć mu takie powinszowania Piarzy rzeszowscy 25), Jezuici, w imieniu pięciu swych kolegiów w dyecezyi przemyskiej, to jest: przemyskiego, obu jarosławskich, krośnieńskiego i samborskiego. 26) Klemens Podziomkiewicz, profesor Zamojski od tutejszej akademii nazywając go szczególniejszym jej protektorem, 27) nakoniec Wojciech Biegaczewicz doktor filozofii krakowski w imieniu jagiellońskiej akademii. 28)

Przeglądawszy kilkadziesiąt pism takich, można bardzo łatwo skreślić przepis, według którego się sporządzały. Główną podstawą, i myślą przewodniczącą był klejnot domowy, co i ze względu na solenizanta i na chwaleńcego nietrudno wytłumaczyć. Rozpisując się bowiem nad herbem, co był znamię najwyższych praw i znaczenia w szlacheckim narodzie, nie można było wątpić, że trafi się do serca solenizanta, a rozliczność kształtów i godeł herbowych, nastroczała dla głów najwięcej nawet płaskich tysiączne porównania, wnioski, i otwierała szerokie pole erudycy. Cóż nieda się bowiem powiedzieć o księżycu, o gwiazdach, o strzałach, o róży, lilii, o pierścieniu, o kopii, o koniu i t. p.? Cóż mogło w narodzie tak religijnym techać bardziej miłość własną, jak zastosowanie do herbownego znaku, tekstów pisma ś., jakoby przepowiedni o obecnej lub przyszłej wielkości tej rodziny? To też po umieszczeniu na czele dość starannie czasem odrytowanej tarczy herbowej z czterowierszem mniej więcej naciągany, następowało jakieś miejsce pisma ś., służące za temat powtarzający się ciągle jak myśl główna w symfonii. Tak np. jeżeli był herb Rogala, to znajdziesz pewnie: *Róg jego wywyższy się w chwale* (Psalm 111. w. 9, *Cornu ejus exaltabitur in gloriam*), jeżeli Brama: to *Haec porta Domini justi intrabunt in eam* (ta brama pańska, sprawiedliwi przez nią będą chodzić. Psalm 117 w. 20); jeżeli jaśniał w herbie Księżyc, to był: *Quasi luna plena in diebus suis* (jako pełny księżyc we dni swoje. Ekkleziastyk roz. 50, w. 6), jeżeli strzała to: *Posuit me sicut sagittam electam* (położył mnie jako strzałę wyborną. Izaiasz roz. 49., w. 2.) i t. p. Teksta te schodziły się zresztą niezle z tekstami podobnymi Wirgiliusza, Horacyusza i t. d., bo i ojcowie kościoła musieli podawać rękę pogańskim filozofom, aby tylko przysporzyć świetności wielbionemu imieniowi.

Drugą część panegiryku stanowił zwykle **rodowód familijny**, a jeżeli niewiele nawet wiadano o przodkach, to przywodziło bez skrupułu zasługi osób z innej zupełnie familii, byle tegoż imienia lub tegoż herbu używały, które więc najmniejszej nie miały styczności z bohaterem panegiryku. Wyliczano też długi czasem do 50 nazwisk obejmujący poczet wszystkich kiedykolwiek z tym domem skoliżacych lub zpowinowacych rodzin. Cóż dopiero, jeżeli znalazł się między przodkami jakiś mąż bliżej z imienia lub czynów znany? Jeżeli był prałatem, to przewyższał sto razy wszystkich ojców kościoła, jeżeli pancernym towarzyszem, to za nic Aleksander

Wielki i Cezar, jeżeli senatorem to istny Salomon, każda babka równała się ś. Annie a przynajmniej Kornelii, matce Grachów, i t. p. Tak poprzedzony występował dopiero (jak celebrant w długiej procesyi) sam solenizant, a każdy krok jego od pasków niańczynych był obwiedziony tysiącami barwami i promieniami cnót mądrości i zasług.

Dla powzięcia wyobrażenia o takich płodach na cześć żywych lub umarłych dość przegłądać np. kazanie miane w 1737 w kossyrskim kościele przez księdza Bonawenturę Awedyka Dominikana na pogrzebie Aleksandra z Bibersteinów hrabiego Krasickiego, kasztelanica halickiego i jego żony Maryanny z Wielhorskich, pod tytułem **Zodiak** ojczyzstego Rogali, drukowane we Lwowie. Dowiemy się z niego że: „jako *Bóg Wszchemogący czołgającym się po ziemi żywiołom (sic) rozmaite nadał obrony: lwowi ostre paznokty, kły odyncowi, rogi jeleniowi, tak na defendę aureae libertatis na utrzymanie ojczyzny i securitatis publicae herbownego Biberstejnów lokował Rogalę*,” że gdy doświadczał wierność Abrahama, przyjął potem za Izaaka w ofierze Rogalę czyli Rogacza: że gdy w Zodiaku jest Rogala, a w domu Krasickich były już także wszystkie znaki zodiakowe to jest: bitny za całość ojczyzny **Strzelec**, **Waga** sprawiedliwości, **Ryby** w postach, **Raki** tyłem do marności świata tego obrócone, nawet **Skorpionowie** zarażający śmiertelnym jadem nieprzyjacieli ojczyzny, i t. d., a jednych jeszcze brakowało **Blizniąt**, więc dla tego teraz oboje małżonkowie Aleksander i Maryanna przenieśli się razem a nie pojedynczo do domu wieczności!

Tam znajdziemy także, że rodzina Krasickich dostała tytuł hrabski już od **Cesarza Ottona**, że Maciej Krasicki był polskim Hektorem a Sarmacyi Anibalem, Marcin zaś Krasicki, kaszt. Przemyski nie tylko Hektorem ale i Achilesem! A jak piękne opisanie śmierci: „która z ludzkiego niby utrapienia nomenklaturę wzięwszy Atropos na legendzie chronologii pisma św. spruchniała zgryzła zęby, oschle wyswedziła gnaty, i sama się tylko nad krótkością życia ludzkiego zabawia moralizacją.“ O jakąż zgrozą byłby przejętym autor takiej pochwały domu Krasickich, gdyby był przejrzał proroczym duchem że właśnie członek tego rodu ów jaśniejący dowcipem Ignacy, będzie chłostał takie skazenie smaku i gwałcenie wszelkiej miary w pochlebstwach, któż niepamięta bowiem owej mowy w Monachmachii (pieśń IV.)

„Na płytkim gruncie rozbujających fluktów,

„Korab mądrości chwieje się i wznosi i t. d.

albo owego listu do Michała (Wydań. Dmoch. T. 2 str. 199.)

„Bodaj to panegeryk nadęty w arkuszach,

„Co o wieczno pamiętnych pisząc animuszach,

„Brzmiący w ogromnym dźwięku i dzikim terminie

„Wierszem, prozą po polsku łże i po łacinie i t. d.

Ba nie tylko po polsku i po łacinie, ale i po francuzku bywały napisy panegiryczne, wielce dowcipne przy pogrzebach, i czasem nad samą trumną nieboszczyków. Tak na pogrzebie Krzysztofa Skarbka kanonika i kantora lwowskiego odbytym u Reformatów w Sądowej Wiśni w 1755 29) stały nad wyobrażeniem śmierci te słowa: *Le trésor yci est tre-sûr*, a z innej strony było symbolum łabędzia przed śmiercią nucącego, jako alluzya do urzędu kantora (spiewaka) od nieboszczyka sprawowanego i do cnotliwego jego życia z napisem:

Kto żyje Candorem

Umiera Cantorem.

Syrena z wraskiem zdycha, łabędź mile spiewa,

Tego słodkość krwi topi, tę złą krew zalewa,

Człek krwi dobrej i życia, więc łabędzia wzorem,

Należało: ksiądz Skarbek ze umarł Cantorem!

(Dalszy ciąg nastąpi.)

24) Zachariasiewicz: *Vitae Episcoporum Premistiensium* str. 159, mówi że wstąpił na tę stolicę 24. września, Panegiryki zaś, które niżej obszerniej przytoczymy, drukowane są na dzień 30. Września 1742.

25) *Illustrissimus, Excellentissimus et Reverendissimus Dominus Venceslaus de Bogustawice Sierakowski... a dioecese Resoviensi Schol. Collegio officiosa panageri salutatus A. 1742 Cracoviae, folio.*

26) *Sublimitas Sagittae in aris etc. Leopoli 1741* (myłka druku bo w 1742) folio.

27) *Summum praesulei honoris etc. Zamosci 1742 folio.*

28) *Sagitta gentilitia etc. Cracoviae 1742 folio.*

29) Obacz Addytament do Kuryera polskiego N. 89 z 1755.

Obrót handlu krajowego w lipcu 1857.

Wykaz porządkiem nowej taryfy.

(Obacz Nr. 3, 7, 8, 12, 25, 27, 28, 33, 41, 43, 44, 48 i 50 Dodatku tygodniowego T. VII.)

Przywóz do kraju.

Wprowadzono	w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę	Wprowadzono	w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę
	funtów			funtów	
Kakao surowe	1,65	—	Blacha polerowana, pobielana	14,64	—
„ tarte	1,08	—	„ ze związku celnego	46,94	—
Kawa surowa i surogaty	636,96	78,45	Cynk surowy	12	—
„ palona	2	—	„ w płytach	146,24	—
Korzenie pospolite	38,29	3,16	Miedź, mosiądz, pakfong	6,39	23,96
„ przednie	8,71	2,27	Bawełna surowa	4,75	22,80
„ najprzedniejsze	34	—	Len, konopie	343,84	—
Sago	1,26	—	Wetna surowa	—	17,87
Owoce południowe przednie	93,67	53	„ farbowana, nieprzedzona	8,68	16
„ „ średnie	47,43	27,25	„ farbowana i przedzona	10,69	2,04
„ „ pospolite	24,13	1,98	Przędza lniana, surowa	16	1
Herbata	237,45	1,46	„ farbowana	—	8
Cukier rafinowany	100,69	23,61	„ kręcona	6	—
Tabaka i tytoń dla prywatnych	85	54,67	Przędza wełniana	69	—
Ogrodowina świeża	—	61,69	Wyroby bawełniane pospolite	—	9
„ przyprawiona	1,21	12,96	„ „ średnie	7,48	37,06
Zboże, pszenica i strączkowe	10.556,13	804,07	„ „ ze związku celnego	28	—
„ żyto, hreczka, proso, kuku- rudza	8.901,42	74.949,15	„ „ przednie	8,60	16,94
„ jęczmień, skąd i owies	6 877,40	16.375,31	„ „ ze związku celnego	—	2
Ryż trzebiiony	86,26	47,41	„ „ najprzedniejsze	22	1,68
Mąka i mieliwo	559,33	567,38	Wyroby lniane, szmuklerskie	2,01	—
Chmiel	11,92	—	„ „ najpospolitsze	—	2
Rośliny i części roślin, jałowiec	—	33	„ „ pospolite	17	6
„ siewczka	1,56	—	„ „ średnie	11	—
Nasiona olejne	47,45	—	„ „ ze związku celnego	45	—
Nasienie koniczu	2,79	—	„ „ przednie ze zwią- zku celnego	6	—
Gorzycza, anyż, kmin	360,27	9,95	Wyroby wełniane najpospolitsze	18	—
Części roślin bliżej nieoznaczone	11,71	3,20	„ „ pospolite	1,36	1
Ryby świeże	—	3,26	„ „ średnie	18,80	6
„ śledzie i sztokisz	31,39	6,91	„ „ ze związku celnego	36	21
„ innego rodzaju	1,63	52	„ „ przednie	2,92	14
Skóry surowe	119,80	972,99	„ „ ze związku celnego	71	—
„ bliżej nieoznaczone	15,69	3	Wyroby jedwabne przednie	67	1
Futra	13,65	36	„ „ ze związku celnego	3	—
Sierść i szczecina	433,23	—	„ „ pospolite	19	34
Pierze	44	2,15	„ „ rozmaite	12	—
Mięso świeże	—	80	Cerata przednia	7,63	1,49
„ przyprawne	—	28	Suknie i stroje pospolite	1,30	35
Kiełbasy	26	—	„ „ przednie	17	23
Miód przasny	87	27	„ „ najprzedniejsze	10	—
Wosk	9,34	16	Wyroby ze szczeciny pospolite	1,20	—
Sery	14,19	208,44	„ „ przednie	30	—
Bundz mołdawski	—	145,11	Wyroby „koszykarskie najpospolit. „ „ pospolite	2,79	—
Produkta zwierzęce, rozmaite	—	15,01	Papier prosty	26	—
Tłuszcz, masło, smalec	66	5,34	„ przedni	12	—
Tran wielorybi	120,96	—	„ najprzedniejszy	49	—
Tłuszcz bliżej nieoznaczony	398,92	10,048	„ ze związku celnego	8	—
Oleje w fiaskach	38	33	Obicia papierowe	2	—
Oliwa w beczkach	36,55	—	„ ze związku celnego	47	—
Oleje bliżej nieoznaczone	28,27	—	Wyroby z papieru	—	25
Piwo, miody, pite w fiaskach	3,56	—	„ „ ze związku celnego	80	2,85
Piwo w beczkach	43,01	11,76	Wyroby kuszniarskie surowe	2,50	—
Ocet w fiaskach	19	44	„ ze związku celnego	8,44	—
„ „ beczkach	2,00	31	„ gotowe	1	—
Trunki palone, arak, rum	92,82	5,92	Skóry proste wyprawne	2	—
„ likwory, poncezowa esencya	2,83	—	„ przednie	169,62	—
Wino w fiaskach	48,93	5,90	„ ze związku celnego	5	3
„ w beczkach	14,58	46,99	„ „ przednie	73	—
„ mołdawskie	—	150,06	Wyroby ze skóry pospolite	20	1
Ciasta i pieczywe	3	—	„ ze związku celnego	16	—
Musztarda i kapary	23	—	„ „ przednie	25	—
Czokolada, suchary	13,78	1,69	„ ze związku celnego	21	—
Kamienie nieobrabiane	1,75	27,07	„ Rękawiczki	8	—
Kreda, bolus, uker	39,50	—	Róg wielorybi	2,65	—
Lekarstwa i pachnidła przednie	8,48	1,07	Wyroby kościane	16	—
„ najprzedniejsze	39	—	Wyroby drewniane najpospolitsze	30,10	—
Materiale farbierskie	—	103,04	„ furni: posadzki	4,87	64
Koszenila, silwester, indigo	6,55	—	„ „ ze związku celnego	22,21	—
Zywica, dziegieć	1.221,69	30	„ najprzedniejsze	42	3,24
Olej terpentynowy i skalny	6	84,37	„ „ ze związku celnego	7,82	2,49
Gumy różnego rodzaju	21,31	1,32	Szkło i wyroby szklane pospolite	5	—
Potaż	65,59	—	„ „ średnie	34	—
Boraks, saletra, witryol	72,16	499,24	„ „ przednie	1	—
Arszenik, kremortartari	17	—	„ „ ze związku celnego	2	—
Preparata arsenikowe, salmiak	30	9,69	Kamienie drogic	2,28	1
Blejwas, cynkweis, grynspan	12,28	—	„ achat, ametyst, chalcedon, krwawnik	1,44	—
Zelazo surowe	70,15	10,00	Wyroby z kamienia	69	—
„ topione	5,36	—	„ ze związku celnego	1	—
Blacha zelazna surowa	19	98			

Wprowadzono	w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę	Wprowadzono	w okręg Na- miestnictwa lw.	na Bukowinę
	funtów			funtów	
Wyroby gliniane najpospolitsze	9,29	—	Preparata chem. z związku celnego	72	—
„ „ ze związku celnego	27	—	„ bliżej nie oznaczone	20	—
„ „ pospolite	8	11	Świece woskowe	—	11
Wyroby gliniane średnie	69	27	„ stearynowe	37	29
„ „ ze związku celnego	2,76	—	„ łojowe	76	—
„ „ przednie ze związ. cel.	21	—	Mydło proste	38	13
„ „ najprzedniejsze	11	23	„ pachniące	2,10	1
„ „ ze związku celnego	2,34	23	Zapałki	—	1
Wyroby żelazne najpospolitsze	110,24	—	Książki, mapy, muzykalia	13,29	—
„ „ ze związku celnego	78	58	„ ze związku celnego	27,03	2,19
„ „ pospolite	16	2	Obrazki i litografie	55	—
„ „ ze związku celnego	17,60	14,34	„ ze związku celnego	84	—
„ „ przednie	7,20	23	Malowidła olejne na płótnie	90	—
„ „ ze związku celnego	3,90	1,37	„ ze związku celnego	5	—
Wyroby z kruszcu	8,81	1,05	Otręby, plewa	—	71,60
„ „ ze związku celnego	1,22	37	Kości, rogi, podroby	254,54	1,46
Instrumenta, chirurgiczne, mecha- niczne, muzyczne	43	1	Woły i byki . . . . . sztuki	23	304
„ „ ze związku celnego	2,34	—	Krowy i cieliczki	8	1
Maszyny żelazne	8,26	—	Cieleta	2	1
Drobny towar najprzedniejszy	65	1	Owce, kozy, skepy, barany	5	203
„ przedni	28	1	Jagnięta	6	1
„ ze związku celnego	33	8	Nierogacizna	49	527
„ pospolity	4,22	8	Konie i zrebęta	667	220
„ ze związku celnego	3	—	Zwierzęta innego rodzaju	—	153
Lekarstwa	30	9	Powozy i sanie	1	—
Klój, karuk, smarowidło	223,62	14	Drzewo na opał . . . . . stóp kub.	—	36
Preparata chemiczne, farby	33	—	„ transport ładem	1,080	—
			„ fabryczne	2,630	221

(Wywóz nastąpi.)

Instytut Dożywocia

Wdów i Sierot pozostałych po księżach obr. ruskiego.

Starszyzna gr. kat. wyznania tknięta nieszczęśliwym położeniem, w jakim się po największej części znajdują wdowy i sieroty po Księżach ruskich, obmyśliła zaprowadzeniem tego Instytutu Dożywocia sposób, jak nieść pomoc i wsparcie pozostałej po nich familii.

Uradzili, ażeby każdy z księży ruskich, który pragnie jakkolwiek zabezpieczyć przyszłość swojej rodzinie, zapisywał się do grona członków Instytutu Dożywocia, i zobowiązał się wnosić rocznie pewną składkę, która stanowiąc kapitał, pomnażać się będzie przez stosowną lokację i służyć nadal za fundusz dostateczny na pensję dożywotnią dla pozostałych wdów i sierot po członkach instytutu.

Członkowie tego Instytutu, równie jak Dożywotnicy składają trzy klasy.

Pierwszą klasę składają proboszczowie i dożywotnicy z ich familii.

Drugą klasę składają kapłani i dożywotnicy z ich familii.

Trzecią klasę składają administratorowie i dożywotnicy z ich familii.

Dożywotnicy po proboszczach, czyli pierwszej klasy pobierają pensyi 20 złr. rocznie, jeżeli ich mąż czyli ojciec zostawał w posługach mniej lat 10.

Dożywotnicy po kapłanach czyli drugiej klasy, pobierają pensyi 30 złr. rocznie, jeżeli ich mąż czyli ojciec zostawał w posługach mniej lat 20.

Dożywotnicy po administratorach czyli trzeciej klasy, pobierają pensyi 40 złr. rocznie, jeżeli ich mąż czyli ojciec zostawał więcej nad lat 20 w posługach.

Stan tego Instytutu Dożywocia w r. 1857-

Stan członków Instytutu				Stan dożywotników				Docho- dy	Wydatki			Kapitał zakłado- wy
k l a s y		Razem	Razem	k l a s y		Razem	złr.		Doży- wotni. złr.	Przy- godne złr.	Razem złr.	
I.	II.			III.	I.			II.				III.
786	160	214	1,160	41	44	129	214	12,585	9,591	138	9,729	162,044

Sokolniki R. 1701.

Król Angnst II. daje pozwolenie Józefowi Karczewskiemu do przeniesienia dożywocia na niewymienione osoby.

Augustus Secundus Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liouoniae, Wołhyniae, Podoliae, Podlachiae, Seneriae Czerniechouiaeq(ue), nec non haereditarius | Dux Saxoniae et Princeps Elector. | Significamus praesentibus literis Nostris, quorum interest vniuersis et singulis. Consensisse Nos ac permisisse, consentireq(ue) | ac permittere G(enero)so Josepho Karczewski C(a)p(ita)neo Zytomiriensi, ut possit et ualeat de omni et integro iure suo aduitalitio, quod | ipsi super bona Nostra villae **Sokolniki** cum aduocatia ibidem existenti in pal(atina)tu Russiae terra uero Leopoliens(i) sita seruit et | competit, cedere illudq(ue) in personas G(e)n(er)osorum . . . . . | plenarie et ex integro transferre et transfundere, quae quidem cessio iurisq(ue) transfusio, postea quam coram actis quibuscunq(ue) regni au|thenticis facta et recognita fuerit, Nos ratam et gratam uti eam, quae p(rae)uio consensu No- stro peragetur, habituri sumus.

August Wtóry z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litwy, Rusi, Prus, Mazowsza, Żmójdzi, Łotwy, Wołynia, Podola, Podlasia, Siewiersza i Czerniechowa, Dziedziczny Książę saski i Elektor. Oznajmiamy niniejszym listem wszystkim w ogóle i w szczególności, którzy o tem wiedzieć powinni: iżśmy dopuścili, więc dopuszczamy i zezwolenie dajemy Rodowitemu Józefowi Karczewskiemu Staroście żytomirskiemu, aby mógł i mocen być wszystkiego i całkowitego prawa dożywotniego, które mu na dobra Nasze wsi **Sokolniki** z wójtostwem tamże będącem w województwie ruskim a ziemi lwowskiej leżące przysłuża i przynależy, ustąpić i one na osoby Rodowitych . . . . . zupełnie i całkowicie przenieść i przelać; że owo ustąpienie i prawa przelanie, gdy przed któremikolwiek wiarygodnymi aktami koronnymi zszialane i przeprowadzone zostanie, za prawomocne i Nam przyjemne uważać będziemy jako z poprzedniem zezwoleniem Naszem uskutecznione. (D. n.)